

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. Diuisio termini in æquiuocum, & vniuocum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

solamque carentiam entis denotat: poterit ergo esse terminus infinitus, quamvis talis esse non possit hoc adiectivum, *ininfinitum*: malè ergo ab vno ad aliud arguitur in præfenti. Rursus secundo transeat, maiorem argumenti esse veram, & ideo terminum illum, *ininfinitum*, haud esse infinitum, quia non vagatur per entia, & non entia cuncta: certè quod assumitur in minori non est prorsus verum: liquidem non ens, non bonum, &c. per ea quæ sunt, & non sunt, posse quodam sensu vagari superius est expositum.

CAPVT III.

Diuisio termini indirectum, & reflexum.

25 **T**erminus directus mentalis est cognitio, quæ quodvis aliud, nisi eiusdem potentia cognitionem significat: vocalis est vox eiusdemodi cognitionem repræsentans: terminus reflexus mentalis est cognitio, qua intellectus aliquam cognitionem attingit: vocalis est vox talis actus significatiua: ita fermè sumitur ex Petro Hispano l. i. sum. c. 3. Porro eos terminos ita nominari aduerte, per analogiam, ac proportionem cum rebus physicis: quemadmodum enim radius ille dici solet rectus, siue directus à Philosophis, qui sine vllò obstaculo à luminoso rectè emicat, ac sese diffundit; reflexus verò, qui in corpus opacum, ac luci imperium incidit, eodemque tramite in seipsum celeri reciprocatione conuertitur: aut sicuti pila à ludente aliquorū proiecta, eius impetus motusue est directus, ea verò in proicientem reuoluta alicuius obicis vi, non directus, sed reflexus: ita prout intellectus, aut in alia obiecta intentionaliter fertur, aut in suosmet reuertitur actus, terminis directis, vel reflexis uti censetur.

26 **Q**uæres autem primò, an quando intellectus seipsum cognoscit, ea cognitio dicenda sit reflexa? Respondeo cum P. Hurt. disp. i. sum. sect. 5 §. 25. neutiquam: non quia non posset, nam etiam quoties causa aliqua motu lationis, aut irradiationis, aut calefactionis, aliove in seipsam redit, & alicuius occasione obstaculis, quod in aliud esset actura à se patitur, reflexè operari eo ipso dicitur, sed quod ita libitum non est antiquis, quibus in vfu & significato vocum potissimè standum est, & quos penes arbitriū est, & ius, & norma loquendi. Cæterum latè, & improprie concedi potest, eam cognitionem esse reflexam: dici etenim solet, & intellectum & voluntatem etiam in se reflectere, quando se hæc amat, ille cognoscit: qua ratione per amoris in amantem ipsum reflexionem, de qua maior posset esse dubietas, explicuit tamen Plato in Phædone reflexionem echus, quia à concauis solidisque corporibus resonat, ac certatim verba repulsat. Quæres etiam secundo, an cognitio vnus intellectus terminata ad cognitionem alterius sit ob id dicenda reflexa? Negat mag. Sotus lib. i. Sum. cap. 3. notatione 3. & bene: haud enim ea loquutio est in vfu; haud etiam apta, propterea quod vitalis cognitionis nulla fiat intellectus ad se reuersio, sed potius in functiones alterius rectè pergit.

27 **Q**uæres tertio: an quando cognitio aliqua semetipsam cognoscit, aut distinctè & clarè, aut obscurè, & in confuso cum aliis obiectis, appellanda sit eo ipso reflexa? Sotus loco nuper citato negat, in hæc verba: *ille ergo solus conceptus est reflexus, qui obiectivè suapte natura dependet à præfentia alterius conceptus; ut sit quodam modo conceptus intuitum alie-*

rim. Item Hurt. vbi suprà his verbis: *hæc vox* (scilicet notitia reflexa) *tantum imponitur ad significandam cognitionem de alia cognitione eiusdem potentia.* Oppositum tamen verius est: primò, quia intellectus diuinus reflectit in suos actus: at eos per seipsos, & non per alios realiter distinctos cognoscit, quæ est eius infinitas, simplicitas, & perfectio: similiter ergo nostra cognitio, si quando seipsam attingit, erit eo ipso reflexa: quod autem intellectui diuino non sit neganda reflexio, est in aperto: quoniam ea communiter censetur ingens quadam intellectus ut sic perfectio, & iuxta non paucos ei soli concessarum etiam quia is loquendi modus de Deo, & P. Hurtado disp. 10. de anima lect. 4. §. 41. & Soto, ac cæteris scholasticis est valde familiaris. Secundò suadet id ipsum: quoniam non magis est requisita distinctio ad reflexionem intentionalem, quàm ad motum intentionalem, ut sponte sua patet, & physicis exemplis facile potest ostendi: at cognitio nostra intentionaliter fertur ac mouetur ad se, quoties se repræsentat, atque cognoscit, ut etiam aduersariis est in confesso: quidni ergo tum sit intentionaliter reflexa?

CAPVT IV.

Diuisio termini in æquiuocum, & vniuocum.

28 **Æ**quiuoca, à quibus auspicatur Aristoteles, sunt quorum nomen est commune, ratio verò substantia: nomini accommodata omnino diuersa, ut canis, qui de sydere, æquoreo, & latrabili æquiuocè dicitur, propterea quod singulorum rationes specificas, ac diuersas immediatè significet, atque vnà comprehendat. Æquiuoca, alia sunt æquiuocantia, cuiusmodi sunt nomina; alia æquiuocata, quales sunt res, quæ nominibus subunt. Rursus æquiuoca alia sunt participantia, qualia sunt ea quæ in ratione æquiuoca, & diuersa conueniunt, alia participata, cuiusmodi est ratio illa diuersa, & æquiuoca quæ à pluribus cum disunctione participatur, veluti obiectum huius actus, canis maritimus, cælestis, ac latrabilis: æquiuoca item alia sunt à casu seu fortuito, cum videlicet vnum æquiuocatum independenter ab alio vocem æquiuocam participat, ut cernere est in superius adducta voce, *canis*, quæ ita sydereum significat, ac si ad significandum terrestrem neutiquam esset imposita: alia sunt à consilio, cum scilicet vnum æquiuocatum dependenter ab alio vocem æquiuocam participat, ut videre est in hac voce Philippus, qua secundus, tertius & quartus Hispaniarum Reges appellantur, quartus tamen dependenter à primo, secundo & tertio, atque in eorum memoriam.

29 **P**ro definitionis positæ luce, & intelligentia opponens primo: omnis definitio debet esse vera cum constet genere & differentia, ex quibus totum quoddam metaphysicè, vnum resultat. æquiuocorum autem definitio vna esse nequit: nulla ergo esse potest, adeoque recienda est superius posita; quod eorum definitio vna esse nequeat, videtur perspicuè æquiuoca namque sunt, quorum ratio est omnino diuersa, non ergo vnum, se plura sunt, ac per consequens, nec vna poterunt definitione definiri. Huc accedit, Aristotelem 6. top. cap. 2. docere æquiuoca prius esse diuidenda, quam definienda quasi diuisionis, non definitionis capacia esse adasserat.

Oppones

30

Oppones secundò Non substantiæ tantum, sed etiam accidentia æquiuoca esse possunt: perperam ergo hæc definiuntur, quorum ratio substantiæ est omnino diuersa. Oppones tertio. Plura sunt æquiuoca, quorum ratio, vel nulla est, vel certè omnino eadem: perperam ergo definiuntur, eorum ratio est omnino diuersa: consequentia liquet: antecedens probatur, quoniã ratio in definitione æquiuocorum sicut etiam vniuocorum idem pollet ac definitio, teste Aristotele 4. metaph. text. 28. *ratio quam significat nomen est definitio*: quod ipsum docet cap. de substant. & alibi sæpe; atque cum eo D. Damascenus capite 8. dialectic. *Vniuoca predicatio est, quando, & nomen, & definitionem ipsius nominis suscipit: vt animal predicatur de homine, & suscipit homo, & nomen, & definitionem animalis: animal est substantia, animata, sensibilis, sed & homo suscipit definitionem hanc: & substantia enim est homo, & animata, & sensibilis. Equiuoca autem predicatio est, quando nomen quidem suscipit, definitionem autem hominis non suscipit: definitio enim hominis animal, rationale, immortale, intellectuum, & discipline susceptibile: imago neque animal est, non enim animata est; neque rationale, neque intellectus, & discipline susceptibilis.* Consentit etiam Augustinus in categor. cap. 2. paulo à principio: Et quidem sponte sua & per se id patet, nam querenti rationem rei, cur v. g. Petrus est homo, per definitionem, videlicet animal rationale, responderemus. Tum sic, plura sunt æquiuoca, quorum aut definitio nulla est, aut certè eadem & non diuersa: Petrus siquidem est nomen æquiuocum respectu huius & illius hominis: at nulla est vtriusque definitio, cum indiuidua provt eiusmodi sint indefinita, aut si definitione hominis in communi ea defini velis, certè eadem & non diuersa erit vtriusque definitio: substantia item, & accidens nomine aliquo æquiuoco significari possunt: magis enim differunt, quam canis marinus, & terrestis, qui tamen vocis æquiuocationem non respuit, nec vniuocationem expolunt: at illorum generum, cum suprema & generalissima sint, nullum est genus superius, per quod possint defini, adeoque alterutrum est definitionis incapax. Ex quibus planè conficitur, haud pauca esse æquiuoca, quorum ratio, aut nulla est, aut certè omnino eadem: quod erat antecedens probandum.

31

Oppones 4. Non solum nomina sunt æquiuoca, verum etiam verba, & aliæ orationis partes, vt cernere datur, in hac dictione, fero, qua quod narratur, & quod portatur æquiuocè explicamus. Oppones 5. Genus omne æquiuocum est teste Aristotele 7. phys. text. 31. *Vbi sub genere latere æquiuocationes asserit: & tamen nomen genericum est commune, & ratio generica ab omnibus speciebus participata omnino eadem, & non diuersa: sustineri ergo nequit æquiuocorum definitio.* Oppones 6. Nomen quatenus tale definitur ab Aristotele lib. 1. de interpr. cap. 2. ac cæteris communiter, *Vox significatiua ad placitum sine tempore, &c.* sed nomen æquiuocum in ordine ad diuersa æquiuocata diuersas sortitur significationes: diuersum igitur nomen est; ac proinde æquiuoca non sunt, quorum nomen est commune omnibus, sed diuersum pro diuersitate eorum quæ appellat. Oppones 7. & vltimo. In mente est æquiuocatio; at in ea nequitiam est nomen, vt ex huius constat definitione, qua vox esse asseritur: ergo maior, quæ sola videtur egere probamento, sic firmatur: idcirco est æquiuocatio in voce, quia hæc plura vt plura significat: sed conceptus etiam mentis plura vt plura significat, & repræsentat.

P. R. Lyncei Philosophiæ Tom. I.

32

Ad primum horum Respondeo. Sicut multitudo seu numerus, oppositio, vniuersale, exercitus, domus & alia eiusmodi entia per accidens reuera definiuntur, quantumlibet sint diuersa, vt constabit inferius lib. 9. tract. 2. cap. 3. & tract. 3. cap. 1. ita etiam æquiuoca defini poterunt: Quæ definitio vnitatem quidem eorum, quorum ratio est diuersa, nequitiam importabit, secus vnitatem ipsius diuersitatis, provt abstrahitur ab hac & illa, atque ita abstracta in totum quoddam metaphysicum coalescit: hæc autem duo optime coherent, haud secus atque quod multitudo v. g. in communi sumpta pluralitatem vnitatum exhibeat, non verò ipsius multitudinis, quæ respectu huius & illius, nequitiam est diuersa, sed potius vna & eadem. Atque Aristoteles loco citato, aliud, quam aduersarij putant, intendit, videlicet in æquiuocis prius esse distinguere, seu diuidi, aut diuersa esse quam ab intellectu ita cognosci, ac defini: quod quis abnuat, cum prima intentio secundum omnium consensu anteuerat?

33

Ad secundum Respondeo: ratio nomini accommodata in definitione æquiuocorum non est definitio strictè sumpta, sed late, & provt cum descriptione recurrit: nihil autem esse potest, quod descriptione aliqua explicari, & ab alio quouis secerni non possit, quantumuis supremum aut infimum, genus generalissimum, aut indiuiduum: nec Aristoteles, & Damascenus supra obiecti rationem, & definitionem alio sensu confundunt, quam qui nuper manet insinuatus. Porro definitio, ac ratio per cuius diuersitatem explicuimus æquiuoca, nec est solus conceptus formalis vt Amonius, Simplicius, Damascenus, & Louanienses censent, nec solus obiectiuus, provt formali subest. Quod ita suaderi potest. non est potior ratio, cur subintelligi debeat vnus, quam alius in definitione æquiuocorum: neuter ergo subintelligendus est in ea seorsim, sed vterque iunctim. Vltimus ratio ea ibi subaudita est ea, quæ nomini accommodatur, eoue significatur: nomen autem vtramque rationem, scilicet formalem, & obiectiuam significat.

34

Ad tertium Respondeo: substantia bifariam accipitur; primò, provt ab accidenti distinguitur, & ita de ea sermo non est in præsentiarum; secundo, quatenus ab accidenti, & eo cui accidit abstrahitur, & quidditatem, seu essentiam significat; quo intellectu eam 3. met. text. 15. & alibi sæpe Aristoteles vsurpat: atque ita in definitione æquiuocorum accipitur, & in accidentia conuenit. Ad quartum Respondeo: nomen in definitione supradicta sumitur pro quauis orationis parte, seu quatenus est notamen, aut nota eorum, quæ in mente sunt, aut si maius in rebus, vt Boëtius, & Sotus rectè explicant. Ad quintum Respondeo, æquiuocum duplex esse, scilicet vel physicum, & secundum esse, vel logicum, & secundum rationem, qua ratione etiam vniuocum diuiditur bifariam: Genus ergo est æquiuocum secundum rem & physicum, eo quod reipla eius oratio sit omnino diuersa: Caterum est vniuocum secundum rationem, & logicum, propterea quod eius ratio, quatenus per intellectum abstracta ab inferiorum discrimine, omnino sit vna, & eadem: quod & non aliud Aristoteles voluit: porro autem sola æquiuoca logica, & penes rationem definiuntur in præsentia.

35

Ad sextum Respondeo primò, nomen pro solo de-articulato sono, circumscripta significatione, sumi potest, ac solet, vt expressè docet magnus Albertus hic tract. 1. cap. 2. Quare, cum omnia æquiuoca eadem voce de-articulata denotentur, vnum, & idem

H 3

exit

erit omnium nomen, quantum illudcumque diuersas significationes sibi vendicet. Deinde respondeo: tamen si nomen sonum dearticulatum in recto, & velut subiectum, & in obliquo significatione importet, quod immerito Albertus ubi supra negauit (id sufficere ut æquiocorum idem & commune nomen sit; Quemadmodum enim idem subiectum triplici candore affectum dici solet multoties vnum album, teste B. Thoma 1 part. quæst. 39. art. 3. & 3. part. quæst. 3. art. 7. ita vna eademque vox, qualis est æquioca, diuersis significationibus moraliter informata vnum idemque nomen est censenda, quantumuis ratio nominis, tam ipsam vocem, quam eius significationem cohibeat.

36

Septimum ac postremum argumentum postulat, vt, quod inter dialecticos multis in locis disputari consuevit, hic breuiter expediamus, an scilicet in mente reperiatur æquiocatio: quæstio quidem leuis momenti, & cuius vtraque pars problematice defendi potest: atque in primis partem eius negatiuam facile tueri possumus: tum quia in mente nullæ sunt voces: ergo nulla æquiocatio, quæ voces formaliter importat: tum etiam, quia in mente diuina nulla est æquiocatio: Deum enim æquiocare ab onum est, & imperfectionem redolet, iuxta communem loquendi usum: & tamen est in Deo conceptus, qui cum vnus sit, plura vt plura representet: ergo esto in mente nostra visu veniat, adhuc æquiocatione carebit: tum demum, quia ad æquiocationem opus est, vt nomen æquiocum plura seorsim, & alterum in sensu diuiso alterius significare possit actu secundo: quod certe in voce reperi potest, cuius significatio talis actu secundo ei est extrinseca & accidentalis: quocirca eam mutare, & modo in huius, modo in alterius notitiam actu ducere valet, vt in his propositionibus canis latrat, canis lucet, non raro contingit: cæterum conceptus mentis nunc vnum, nunc aliud actu secundo significare. ac representare nequit, eo quod representatio ei sit essentialis: proinde conceptus mentis nullam admittit æquiocationem. Ex his liquet ad rationem diuersæ partis in argumento septimo superius insinuatam.

37

Affirmatiua etiam quæstionis pars haud est minus probabilis: atque contra non paucos Thomistas suaderi potest, in hunc modum: eo ipso quod vnus realiter conceptus plura vt plura representet, is æquiocus censeri potest, ac debet: at eiusmodi conceptus in mente reperitur: ergo & æquiocatio. Minor fusè offenditur in metaphysica lib. 6. tract. 4. cap. 3. 5. 6. & 7. Maior autem hic absque negotio probatur: siquidem ij conceptus nomen commune dici potest, & aliunde ratio representata, & significata per illam est, vt supponimus, omnino diuersa ac multiplex: cur ergo æquiocus esse nequeat? antecedens videtur perspicuum: namque verbum non pro exteriori tantum orationis parte, sed etiam pro quouis conceptu expresso mentis à plerisque Theologis, & Philosophis vsurpatur: similiter ergo nomen vsurpari poterit pro quocunque mentis nostræ conceptu.

38

Quod autem est à nobis contra oppositum inter negatiuam quæstionis partem tuendam haud est opero um diluere. Præterquam enim, quod voces paulo latius sumptæ significare possint omne verbum, siue interius, siue exterius: sicut ad mentale æquiocationem sufficit: aliud equidem est, æquioca derivari à vocibus, aliud eas essentialiter includere, nec sine illis vsipiam posse consistere: quemadmodum aliud est lapidem dici, ac duci à lædendo pede, aliud quod in læsione pedis sita sit illius essen-

tia: quæ cum sint, quid est quapropter in mente quantumuis vocum experti, locum tamen æquiocationi non habeat: Rursum æquiocari perinde multoties est atque hallucinari, ac diuersis significationibus alicuius vocis ludificari, atque in errorem adduci: quo sensu Deum summe sapientem, & suapte natura omniscium non æquiocari certum est, sed potius eum qui tale quidpiam Deo auderet affingere: cæterum æquiocari frequenter quoque significat haud aliud, quam conceptum mentis æquiocum, ac pluribus diuersisque rebus ex æquo representandis intentum: quo intellectu Deum æquiocari quid habet incommodi? Tandem, quod nomen æquiocum mutabilem habere debeat significationem, & modo huius obiecti actu secundo, modo alterius solius; hoc tamen si probabile sit, negari tamen potest satis probabiliter.

39

Alij aduersus mentalem æquiocationem obijciunt, Nomen æquiocum oportere supponere, modo pro vno, modo alio tantum, solas autem voces variare posse suppositionem, secus vero conceptus mentis. Parum tamen habet momenti hæc ratio: nam in hac propositione, *homo currit*, non minus conceptus hominis omnes confusè repræsentat, quam vox hominis, eos significat: at vox quantumuis eos indiscriminatim significet, modo tamen pro vno, modo pro alio supponit, videlicet pro Petro, si is currat, & pro Paulo, si is sit, qui cursum exercet: conceptus ergo mentis omnes homines nullo eorum facto discrimine representans, nihilominus poterit iam pro vno, iam pro alio supponere, adeoque perperam hæc suppositionum varietas & alternatio tribuitur solis vocibus: quo autem sensu variatio obiecto varietur suppositio, tum vocum, tum etiam conceptuum, constabit inferius lib. 10. inter disceptandam quæstionem illam, an veritas, & falsitas sint essentialia propositioni.

40

Alij æquiocationem mentalem reijciunt, propterea quod nomen æquiocum, modò de vno æquiocato, modo de alio prædicari debeat, aut certe posset in hunc modum, quod latrat est canis, quod lucet est canis: at conceptus mentis plura vt plura representans non potest, iam prædicari vt quod de vno æquiocato, iam de alio; aliàs plura vt plura de quouis æquiocato vt quod prædicari possent, quod falsum est, vt quod maxime. Verum in primis conditio, quam ad æquiocationem exposcit argumentum dici non potest ex definitione æquiocorum: quamobrem est in conceptibus similiter atque in vocibus locum non habeat, atque hoc ex abundantia permittatur aduersariis, non ob id æquiocatio omnis est à conceptibus eiicienda, aut solarum vocum propria estimanda. Deinde admissa ea conditione, conceptus mentis plura vt plura disunctiue representans, modo de vno, modo de alio prædicari potest vt quo, sicut & res disunctiue representata modò de vno, modò de alio prædicari potest vt quod: hic igitur conceptus erit æquiocus.

41

Dices, omnem disunctionem æquiocationi obesse: aliàs hic terminus disunctiuis, *homo*, vel *equus* esset quid æquiocum respectu hominis & equi, quorum tamen comparatione nullam habet vocem æquiocam latinum idioma. Contra tamen primo, quoniam idcirco *homo* vel *equus* in æquiocis numerari nequit, quia non est vnum nomen commune, sicut æquiocorum definitio postulat, sed plura nomina communia: at conceptus disunctiuis est vnus & indiuisibilis, eius enim disunctio, & cum pluralitate coniuncta diuersitas non supra ipsum, sed supra rem significatam appellat. Confirmatur, si ad

ad significandum disunctiue hominem, & equum vna quædam vox dest. naretur ab hominibus, ea quidem esset æqui-uoca futura: vnius ergo & indiuisibilis conceptus disunctio eum æqui-uocum esse permittet; antecedens est perspicuum; tum quia esset *nomen commune*, & ratio significata omnino diuersa, quo tantum pacto definiuntur ab omnibus æqui-uoca, tum quia non esset vox vniuoca, aut analoga, haud enim ratio ei respondens esset omnino eadem, haud etiam partim eadem, partim diuersa: eiusmodi ergo vox esset æqui-uoca. Quid? quod terminum illum complexum, ac disunctiuum, scilicet homo, vel equus, aliumque uis simile æqui-uocū dici, nihil habeat incommodi. Hactenus de quæstiucla proposita, iuxta cuius primam solutionem responderi debet ad septimum argumentum negata maiori, & iuxta secundam concessa maiori, & negata eius minori: probationes autem maioris superius sunt dilata: minoris autem probatio colligi etiam potest ex dictis: nomen enim, quod est de ratione ac definitione æqui-uocorum, vel importat solam notam alicuius rei internam externamve, vel si vocem non certe nisi latius sumptam, & prout ea verbum mentis oris-que comprehendit: utrolibet autem modo nomen, ac proinde æqui-uocatio in mente nostra, & quauis aia sibi locum afferit.

42 Vniuoca, ut ea tandem aggrediar, sunt quorum nomen est commune, & ratio nominis accommodata omnino eadem, veluti homo, qui vna voce, vnoque conceptu obiectiuo totum genus humanum repræsentat. Cui definitioni communes sunt difficultates ferme omnes superioris: quocirca earum multiplex solutio à nobis hactenus adhibita æquam vtrique lucem, & confirmationem affert. Vniuoca alia sunt vniuocantia, alia vniuocata; rursus alia participantia, alia participata: quæ etiam diuisio ex æqui-uocorum diuisione satis est perspicua.

C A P V T V.

Diuisio termini in analogum, & denominatiuum.

43 **A**naloga sunt, quorum nomen est commune, ratio vero substantia nomini accommodata partim eadem, partim diuersa: Cuius omnes particule ex cap. superiori constant dempta vltima, quam variè varij explicant. esto eam cum D. Thom. 1. p. q. 13. art. 5. & Scoto in 1. distinct. 3. quæst. 1. & 3. omnes admittant.

44 Eam ergo identitatem cum diuersitate coniunctam analogorum propriam primo explicant nonnulli, ut diuersitas sit eo tenus, quod in recto importatur, & identitas sit in eo, quod de obliquo connotatur: quæ ratione sanum analogicè significat causam efficientem sanitatis, nimirum medicinam, & subiectum, ac signum sanitatis, videlicet hominem sanum & colorem sanum, quia causa efficiens, subiectum, & signum sanitatis, quatenus talia, sunt diuersa, sanitas autem ad quam referuntur, seu quam de obliquo connotant est omnino eadem.

45 Dices: aduersus hanc sententiam, quam verissimam arbitror: canis æquoreus, & latrabilis in recto duplicem rationem important, alteram eandem, & vtrique communem, videlicet animal, alteram diuersam & vtrique non communem, scilicet duplicem differentiam animalis: & tamen ratio significata per nomen canis non est partim eadem, partim

diuersa, sicut ad analogiam oportet: ergo à fortiori, ut aiunt, identitas conceptus obliqui, & diuersitas recti, erit ad analogiam insufficiens prorsus. Deinde secundo canis æquoreus, & latrabilis eadem connotata sentiendi de obliquo respiciunt, & tamen non sunt analogata, nec respectu eorum nomen analogum canis, sed æqui-uocum potius: haud igitur ad analogiam identitas alicuius connotati cum diuersitate recti sufficit. Præterea tertio, quid est illud vnum & commune connotatum, quod ex obliquo ritus hominis & prati respiciunt; certe nullum, quamuis igitur superior sententia locum habeat in analogis attributis, secus tamen in eis, quæ vocantur proportionis, seu proportionalitatis.

46 Respondeo tamen ad primum, & secundum, identitatem diuersitate mixtam analogorum propriam talem esse debere, quæ respectu nominis analogi per se, ut aiunt, & non per accidens se gerat, ita ut in impositione nominis ad illam attendatur: idem enim color v. g. dicitur sanus, quia significat sanitatem, qua subiectum afficitur, sanus minime appellandus, nisi cum subiecto sanitatis in eodem termino conueniret: quod idem visere est in aliis analogis Identitas autem diuersitate commixta quæ opponitur in primo & secundo argumento contrario, per accidens ad nomen analogum se habet, & in eius institutione ad illam neuiquam attenditur: tamen enim canis æquoreus cum latrabili in ratione animalis conueniat, tamen non ideo canis appellatur, quia ita cum eo conuenit; quinimo si per impossibile ea conuenientia careret, canisque latrabilis animal non esset, adhuc canis æquoreus canis appellationem retineret, haud secus atque canis lydereus canis appellatur, absque eo quod in ratione animalis congruat cum latrabili. Ratio à priori est, quia vox canis triplicis speciei, quamuis eorundem ab alia & independentem ab alia significat, cum tamen in nominibus analogis contrarium vluueniat. Tertium, quod nobis obiicitur friuolum est: doctrina namque, quam impetit, haud est ad analogiam requiri unitatem alicuius effectus, seu quasi effectus, quem diuersa analogata respiciant, sed penes aliquid in obliquo importatum ea non differre, sed potius conuenire, quocunque id modo accidat. Equis autem non videat, risum hominis, & risum prati, quantumuis more triplicis sani vnum quendam terminum à se distinctum minime intueantur, penes obliquum tamen aliquod consentire: risus enim prati dicitur eius viriditas quodammodo similis risui humano: hoc autem connotatum, per quod explicari solet risus prati, commune est vtrique analogato: minus principali quidem, propterea quod ab illo importetur in obliquo, & magis principali, quia cum eo realiter identificatur, tamen si alterum sit in recto, & alterum in obliquo, ut dictum.

47 Alij secundo, & satis probabiliter eam diuersitatem cum identitate coniunctam in eo collocant, quod nomini analogo ex primæua institutione duplex conceptus repondeat, qui ex obiecto significato sit partim idem, partim diuersus: quando enim homo ridere dicitur, solius hominis concipitur risus: cum vero pratum ridere, tum risus hominis, nec non etiam prati simul concipiuntur; perinde enim est dicere, pratum ridet, ac pratum ad modum hominis ridens viret: at duplex ille conceptus huic voci risus respondens, ex obiecto significato est partim idem, partim diuersus, eo quod alter obiectum alterius, & aliud repræsentet; ac proinde ab eo ex obiecto inadequatè distinguatur, quæ enim inadequatè sunt distincta, hæc sunt partim eadem,

H 4 partim